

Als je de droom van iemand anders probeert
waar te maken, word je niet gelukkig.

Maak je eigen droom waar.

Dan weet je wat geluk betekent.

– OPRAH WINFREY

Simpele geneugten

‘We hebben het allemaal, op elk moment,
zelfs als we het niet hebben.’

– MELODY BEATTIE

De weg naar huis

Christie Aschwanden

Over de wandeling kan niet onderhandeld worden. Hoe vol onze agenda ook is, mijn man, mijn koehond en ik gaan wandelen: over onze landweg in West-Colorado, langs het terrein van de burens, tot hij doodloopt, vervolgens het oude, met saliestruiken en jonge pijnboompjes overwoekerde zandpad op, naar de top van de heuvel waar het pad eindigt onder een rode zandsteenrots. Vanaf dat bijzondere plekje heb ik de ene zonsondergang na de andere gadeslagen en stuk voor stuk zijn ze de mooiste die ik ooit heb gezien.

Als kind van een vader die bij de luchtmacht diende, als fanatiek skier en daarna als journaliste heb ik in drie landen en in meer dan tien steden gewoond; ik heb trektochten door de Alpen, door het regenwoud van Midden-Amerika en langs de kusten van de Middellandse Zee gemaakt, op zoek naar het onbekende en naar avontuur. Maar achter mijn constante mobiliteit ging iets eenzaam schuil. Ik kon me overal aanpassen, maar ik hoorde nergens thuis.

Zeven jaar geleden werd ik verliefd op Cedaredge, het

kleine plaatsje waar mijn man Dave graag wilde gaan wonen, en samen besloten we ons te vestigen op een zesenhalf hectare grote boerderij. Toch weigerde ik mijn paspoort op te geven. Er moesten nog zoveel verre bergen worden beklommen en vreemde culturen worden onderzocht. Door mezelf te binden aan één plek kreeg ik het gevoel dat ik me opsloot – tot het eindelijk, toen een vlucht, heel irritant, vertraagd was, tot me doordrong dat terwijl ik mijn tijd verdeed in overvolle luchthavenlounges, het leven waar ik van droomde op me wachtte op de boerderij.

Later die week vertelde ik Dave dat ik de volgende 365 dagen de kunst van het leven op één plek zou beoefenen en nooit verder dan 150 kilometer van huis zou gaan. Dat was mijn eigen versie van de stabilitasgeloofte, waarmee een benedictijner monnik zich voor het leven aan één abdij bindt, met als voornemen het huis waaraan hij zich verbonden heeft te accepteren zoals het is.

Hoewel ik ergens vond dat ik een offer bracht, merkte ik dat ik mijn horizon verruimde door mijn grenzen te versmalen. De vriendschap die ik sloot met mijn burens van in de tachtig leerde me dat een gedeelde betrokkenheid bij een plek een band kan creëren die veel sterker is dan de leeftijdsband. Door lid te worden van het bestuur van mijn bibliotheek kwam ik in contact met boekenliefhebbers die ik anders nooit had ontmoet. En met een plaatselijke activist wiens politieke ideeën me afschrikken, vond ik een punt van overeenstemming: onze gemeenschappelijke liefde voor het kweken van frambozen.

Maar het was mijn hond die me uiteindelijk de weg naar huis wees. Oskar was de inspiratie voor de wandeltocht die ons ritueel zou worden. En nadat we dit paadje honderden dagen hadden bewandeld, verlangde ik niet langer naar verre avonturen. Hier heb ik de geur van salie, en de sialia's en gekartelde bergtoppen die me omringen als een omhelzing. Ik deel deze plek met de wezens van wie ik de voetsporen in het zand zie: prairiewolven, kalkoenen, elanden en bergleeuwen, en mijn aanwezigheid heeft mij veranderd in een wezen van de habitat net als zij.

Het heeft me het grootste deel van mijn leven gekost om te leren één plek te bewonen, en ik leerde dat uiteindelijk door te wandelen – de heuvel op en langs de achterkant van onze boerderij, dag in, dag uit.

Herhaling is waar het om draait. Mijn reis naar huis was geen bliksemexcursie maar een geologisch proces: mijn ziel die zich in de loop van de tijd, stap voor stap, mengde met de aarde.

Klontjes zijn pareltjes

Patricia Volk

Ik hou van het donkere vel dat zich vormt als warme chocolademelk afkoelt in de pan. Maak het kapot met een lepel, roer het door en je hebt vlokkerige chocolademelk, niet glad, niet volmaakt en dus complex. Sommige mensen zullen je vertellen dat klonterig eten zich niet echt lekker laat presenteren. Maar een broodje warm vlees zou een bezoeking zijn zonder restjes uit de pan. Ik eet en zie graag iets waaraan je kunt zien dat het door mensenhanden is gemaakt, op een langzame, ouderwetse manier. Als ik citroenmousse eet word ik enthousiast als ik een beetje citroenrasp ontdek. Voor mij hoeft je nooit tot het uiterste te gaan. Klontjes zijn pareltjes en dat geldt ook voor de kleine stukjes zwart vet onder in de braadpan als er uien in zitten. In het Jiddisch heten die verkoelde en in vet drijvende draadjes *gribenes*. Mensen en zelfs hele families hebben erom gevochten. In Frankrijk worden verbrande kruimels die je van de bodem van de koekenpan schraapt wanneer je bloemgerechten sauteert *fond* genoemd. Door *gribenes* en *fond* hebben we chole-

terolverlagers. Alles wat gestold is, spul dat tussen het brood door lekt en geroosterd wordt in de broodrooster, harde stukjes, droge stukjes, zompige stukjes, kruimels, klodders, kwakjes en spikkels – alles wat je misschien weggooit, zelfs al heeft het meer smaak per geconcentreerd deeltje dan de ster van de maaltijd – geef dat maar aan mij. Eten hoeft er niet per se perfect uit te zien om lekker te zijn.

Leeslust

Pamela Erens

Sinds mijn jeugd ben ik al dol op lezen. Ik hou van letters. Mijn blik wordt automatisch getrokken naar elke tekst die me onder ogen komt, of het nu een bord is met GEVAAR HOOGSPANNING of de zijkant van een doos Cheerios. Sommige volwassenen herinneren zich nog dat ze in een koude vijver zwommen of als kind op hun fiets over een landweggetje crosten. Ik herinner me nog dat ik op een ochtend naar het strand ging met *Arthur, koning voor eens en altijd* en op een gegeven moment opkeek en zag dat de zon onderging. Ik herinner me de tijd dat ik *De outsiders*, een boek over ontevreden pubers, las, van kaft tot kaft, hangend over een keukenstoel. Mijn lichaam deed ongelooflijk zeer, maar om op te staan had ik moeten stoppen met lezen.

Als ik nu lees ga ik er niet meer zo in op. Het is zelfs zo dat er dingen zijn die ik een groot gedeelte van de dag niet eens meer kán lezen. De krant, een recensie of een enthousiast tijdschriftartikel zijn prima. Maar zelfs met de luxe van totale eenzaamheid kan ik voor tien uur 's avonds geen

roman of bespiegelend essay meer lezen.

Pas als de kinderen naar bed zijn, mijn man en ik hebben besloten waarover we gaan discussiëren en mijn programma voor de volgende dag vaststaat, kan ik wegzakken in taal met een hoofdletter T. Dan stap ik in bed en leg ik mijn dunne kussen recht tegen mijn dikke kussen. Ik trek mijn sokken aan (met koude voeten lezen is niet prettig). Ik sla mijn boek open en ik kan beginnen met lezen vanwege de volgende gedachte: niemand heeft me nodig. Misschien weet niemand zelfs meer wie ik ben! Het is te laat om vandaag nog meer fouten te kunnen maken, iemand teleur te stellen of een onafgemaakte taak af te ronden. Hoe ik ook heb gefaald of achterop ben geraakt, tot zonsopgang hoef ik niets. En vervolgens verslapt de tijd, die de hele dag als een strakke band om mijn bewustzijn knelde. De klok vindt een dertiende uur.

Soms sluip ik halverwege de middag naar mijn boekenplanken tijdens een onverwacht vrij moment en speur ik snel de ongelezen romans, verzamelingen essays, bespiegelingen over God en liefde en geschiedenis af – alle grote successen. Dan begint mijn hart sneller te kloppen; ik word enthousiast van alle mogelijkheden. Ik hou van de vele dingen die ik nog moet voelen en weten. Ik ervaar het ‘idee’ van lezen, en dat is over het algemeen zo stimulerend dat ik tot de ontdekking kom dat ik er niet eens aan kan beginnen.

Maar als het licht in de slaapkamer is gedimd en het telecommunicatieve zoemen van de kosmos achter de deur is gesmoord, ben ik klaar voor de werkelijkheid van het lezen, die minder verheven, maar uiteindelijk bevredigender is.

Dan lukt het me om ermee te beginnen en ik sla de eerste bladzijde op. Op een warme zomermiddag staat er een man in een bakkerij. Ik zie het overhemd dat de man draagt en het valt me op dat hij zijn das opgevouwen in zijn zak heeft. Ik zie de vrouw van de bakker bij de kassa. Ineens voel ik de beschutting van het warnet aan details. De beelden, geluiden en geuren van het boek slokken me op en laten me ontspannen zoals de beelden, geluiden en geuren van de echte wereld dat gek genoeg vaak niet doen. Ik zit niet langer in het dagelijkse tempo van 'willen - me zorgen maken - organiseren'. Ik ren niet, maar ik wandel. En boek na boek kom ik terecht in een ongeëvenaarde toestand van geluk.

Het paradijs: zeventien cent voor een lepel

Mark Leyner

Stel je eens voor dat je de evolutie van gastronomisch genot zou kunnen condenseren, van de eerste slok moedermelk tot alles wat in de loop van de millennia is geproefd en geslikt, tot één eethandeling. Vind je dat maar raar? Dan heb je vast nog nooit pudding gegeten. En dan heb ik het niet over warme, stomende *Christmas puddings*, broodpuddingen, *figgy puddings*, crème brûlées of zabagliones. Dan heb ik het over de kant-en-klare pudding die je uit het koelschap in de winkel kunt kopen: koude, dikke, duizelingwekkend zoete pudding voor ongeveer twee dollar. Ik heb het over Swiss Miss. En over Kozy Shack.

En ik heb de kunst van het pudding eten zelfs nog verder verfijnd, tot haar eucharistische essentie: één lepel vol. Vijftig gram. Ter waarde van zeventien cent.

Zo doe je het: je schept een lepel pudding uit het plastic bakje (butterscotch wordt door puddingadepten als de ultieme smaak gezien), stopt die in je mond, maar beweegt die niet rond of verspreidt die niet op enigerlei wijze met je tong,

je slikt de klodder in zijn geheel door en laat die door Moedertje Zwaartekracht langzaam naar beneden trekken. Let wel: dit gaat evenzeer over mondgevoel als over smaak.

Het vooruitzicht van die ene, zoete klodder is de brandstof die me door de dag heen helpt. Een lepel pudding is de perfect getitreerde dosis. Het is een kortstondig genot, alsof je een lettergreep inslikt. Die zoete, dikke lettergreep: *pudd*. De *-ing* is het simpelweg door je keel laten glijden van de *pudd* als die je vaarwel zegt... Afscheid nemen van de pudding is een en al zoet verdriet.

Als een cowboy in een saloon een glas whiskey drinkt, gaat hij daarna naar het westen, ver bij zijn mama vandaan, op weg naar problemen, ballingschap en uiteindelijk de zonsopgang. Maar een lepel vol pudding stuurt je exact de tegenovergestelde richting op. Je gaat terug naar het oosten, terug naar mama, naar de zonsopgang, helemaal terug naar de Tuin van Eden... voor de zondeval. Het paradijs voor maar zeventien cent per klodder! Daar heb ik het over.

Sterke verhalen

Victoria Redel

Ergens achter Farson, Wyoming, werden mijn zoons ongedurig op de achterbank. Wie kon het ze ook kwalijk nemen? We waren de hele dag al, het was inmiddels al ver in de avond, aan het reizen en reden van Utah naar Thermopolis, Wyoming, waar de grootste warmwaterbron ter wereld is. ‘Jongens, ga gewoon slapen,’ commandeerden we vanaf de voorstoelen, nu al helemaal uitgeput door deze vakantie. ‘Je moet ons een verhaal vertellen,’ zeiden ze – en zo begonnen de avonturen van Extravaganza en haar handlanger en ware liefde, cowboy Pete. Vanaf die avond maakten zij deel uit van alle lange autoritten met het gezin.

Extravaganza rijdt op haar paard met een diamanten tiara die glinstert in het maanlicht. Of ze rijdt zwart met de trein naar Detroit als een echte vagebond en wint met kaarten, terwijl ze op zoek is naar de ouders van een verdwaald jongetje. Of cowboy Pete en zij vinden de schat van een gezonken kreeftenboot – ze gebruiken het goud om het verdwaalde jongetje te helpen, en geven het geld dat over is uit aan

riempjessandalen. Onze autoritten zijn natuurlijk een middel om op vakantie te gaan, maar nu zijn ze ook een middel geworden om op avontuur te gaan, ook al zitten we veilig in de gordels.

Een stukje zomer

Abigail Thomas

Mijn oma woonde in een groot huis aan een heel smal weggetje met om de hoek de Atlantische Oceaan. Haar huis was ooit een herberg geweest, er werd gezegd dat het er spookte en ze had het aan het eind van de jaren veertig voor elfduizend dollar gekocht. Eén keer per jaar ondernamen mijn familieleden van de plek waar ze woonden – Baltimore, New Orleans, Minnesota – de tocht terug voor de zomervakantie. De plek was altijd hetzelfde. Altijd hetzelfde lichtgroene gras, de grote grijze veranda aan de voorkant, de enorme iepen, bloeiende liguster en rozen en zilte lucht, altijd het strand aan het eind van de weg. Altijd zomer.

Bij Bigmom vermengde de geur van kamfer en oude boeken zich met wat er op dat moment in de oven stond. Er stond altijd wel iets lekkers op het vuur in haar keuken. Het eerste wat ik deed als we aankwamen was het op een rennen zetten en in haar koelkast kijken. Daar (dat had ik al gehoopt) stonden glazen bakjes met zijdezachte custard, allemaal met een snufje nootmuskaat. Dat was mijn lievelings-

traktatie en ik mocht er twee of zelfs drie achter elkaar nemen. Soms maakte mijn oma appelsaus, van harde, in stukjes gesneden groene appels gekookt in sinaasappelsap, die daarna door een fijne zeef werden gepasseerd. Die dunne, heerlijke drank werd geserveerd met vette slagroom. Haar recept voor *fudge*, het is zoekgeraakt, bevatte de instructie: ‘Kook tot de belletjes eruitzien alsof ze niet willen knappen.’ Mijn moeder schonk die over marshmallows. Achter op het fornuis stond een pan met bouillon te koken, dikke hompen rundvlees met rijst in water. Ook al was het bestemd voor Wilson, de stokoude, ziekelijke Engelse bulldog, ik nam er aan het fornuis staand stiekem de ene lepel na de andere van.

De eerste geur van de dag was die van de koffie van Bigmom die om halfzes doorliep, en ik liep op mijn tenen de grote trap aan de voorkant af, haar keuken in, waar ze in de oude schommelstoel (die nu in mijn woonkamer staat) zat te kletsen, waarover kan ik me niet herinneren. Ik mocht van haar een kopje koffie met suiker en room en ik voelde me springlevend door alle mogelijkheden die het leven voor mij in petto had. Ik denk dat dat kwam doordat mijn oma me serieus leek te nemen. Bij de koffie aten we in lange repen gesneden toast met boter, die ze ‘soldaatjes’ noemde.

Wanneer de rest van het huis wakker werd, gingen wij kinderen naar het strand. Net zo goed als waar dan ook groeiden we daar op, op dat strand, in dat water, en ’s middags stopten we om te gaan lunchen en dan aten we onze kipsandwiches – wit vlees met veel boter en zout, de korsten waren van het brood gesneden – of rode-uiensandwiches op

kleine rondjes roggebrood, hardgekookte eieren, we aten het allemaal op met het zand dat je er nooit goed af kreeg.

Rond borreltijd sjokten we met onze zonverbrande lijven de Indian Wells Highway af naar haar huis. Interessante volwassenen dronken hun roze jenever in de bibliotheek; links was de mooie kamer, vol geheimzinnige voorwerpen onder glazen cloches waar het altijd zo stil was als in de kerk. We raceten achter elkaar naar de douche (haar badkamer boven had een dakraam met een oude metalen ketting) en dan weer naar beneden, de kamer vermijdend waar onze ouders zich vermaakten. Ons winterleven was moeizamer. Scholen en steden veranderden; we waren ergens nog maar net gewend of we gingen alweer verhuizen. Maar de zomer was altijd hetzelfde.

Mijn oma overleed en het huis werd verkocht, maar nog vele jaren daarna voelde ik me thuis als ik weer terugkeerde naar Amagansett. Dat was de plek waar ik thuishoorde. Elke keer dat ik die kilometer weg afliep en de oceaan aan het eind zag schitteren, was ik een kind.